

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 151

van **ANN BRUSSEEL**

datum: 28 november 2016

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

European Strategy Forum on Research Infrastructures - Deelname Vlaanderen

In de beleidsbrief 2016-2017 wordt melding gemaakt dat Vlaanderen zal deelnemen aan de bouw en de exploitatie van een aantal pan-Europese onderzoeksinfrastructuren in het kader van het Europees ESFRI-initiatief (European Strategy Forum on Research Infrastructures). Voor de realisatie van elk van de ESFRI-infrastructuren wordt een consortium van landen gevormd die zich hiertoe verbinden en naast in-kind bijdragen ook financiering ter beschikking stellen. In bijna alle gevallen wordt hiervoor een rechtspersoon opgericht en dient een deelnemend land hieraan jaarlijks een lidgeld te betalen. Binnen het Belgisch staatsverband zijn afspraken gemaakt tussen de entiteiten over de deelname aan een aantal ESFRI-infrastructuren, de verdeling van de kosten en vertegenwoordiging in de bestuursorganen ervan.

Voor een middelgrote regio als Vlaanderen die tot de Europese topregio's wil behoren biedt de deelname aan ESFRI infrastructuur belangrijke voordelen: toegang tot de meest geavanceerde instrumenten in domeinen waar Vlaanderen sterk staat en die we zelf alleen nooit kunnen financieren. Bovendien komen Vlaamse onderzoekers die deelnemen aan de realisatie van ESFRI-infrastructuur in contact met andere toponderzoekers en dergelijke netwerking leidt vaak tot consortia die onder meer op Europees niveau aanvragen indienen.

De beleidsbrief kondigt een bevraging aan over de meerwaarde van de ESFRI-infrastructuur waaraan Vlaanderen deelneemt. De formulering geeft de indruk dat Vlaanderen de deelname aan een aantal ESFRI infrastructuur in vraag stelt. Nochtans heeft Vlaanderen zich akkoord verklaard om lid te worden van de betrokken rechtspersonen en dat lidmaatschap kan niet zomaar worden opgezegd.

1. Wat is de aanleiding voor deze bevraging?
2. Los van de wenselijkheid om de deelname te beëindigen en het signaal dat Vlaanderen hiermee internationaal en naar de eigen onderzoeksgemeenschap zou geven, zijn hier juridische en financiële consequenties aan verbonden.
Heeft de minister in een alternatief voorzien?
3. Van welke ESFRI-consortia is Vlaanderen/België momenteel lid? Van welke bijkomende ESFRI-infrastructuur wil onze onderzoeksgemeenschap lid worden en tot welke ervan overweegt de minister formeel toe te treden?

ANTWOORD

op vraag nr. 151 van 28 november 2016

van **AN BRUSSEEL**

1. De aanleiding van de bevraging was een goed overzicht te krijgen van de stand van zaken van alle ESFRI waaraan Vlaanderen deelneemt. Gezien de Vlaamse ESFRI projecten in het verleden wetenschappelijk werden geëvalueerd door internationale experts, was het evenwel niet de bedoeling om een wetenschappelijke evaluatie en selectie via deze lijst toe te passen. De bedoeling was om een goed overzicht van de stand van zaken en realisaties van elk ESFRI project t.o.v. de initiële goedgekeurde aanvraag.

Dit was nodig omdat de dossiers in een verschillend stadium van implementatie zitten.

De grote verscheidenheid heeft verschillende oorzaken:

- Er zijn 2 calls geweest en bijgevolg ook 2 evaluatiemomenten. In 2009 lanceerde De Herculesstichting een eerste call en vier projecten werden geselecteerd (ICOS, SHARE, ESS, LIFEWATCH). Deze projecten worden tot dusver structureel gefinancierd met jaarlijkse contracten en jaarlijks te negotiëren budgetten (BISNOTA VR 2011 2312 DOC 1398/1Bis). Voor deelname aan PRACE zijn er andere voorwaarden. De lidstaat dient in het bezit te zijn van een supercomputer. Met de installatie van VSC (het Vlaams Supercomputer Centrum) werd Vlaamse deelname aan PRACE beslecht. In 2012 heeft de Herculesstichting voor de 2^{de} maal een call gelanceerd. INSTRUCT, EMBRC, AnaEE, DARIAH, ELIXIR en EUROBIOIMAGING werden geselecteerd. Omwille van budgettaire restricties werden niet alle dossiers gefinancierd (dus ook geen verslaggeving) of slechts gedeeltelijk gefinancierd. Een deel van de middelen uit het Competitiviteitspact van 2014 werd hieraan besteed. Dit budget is eind 2016 opgebruikt.
- De oprichting van elke individuele Europese infrastructuur verloopt niet voor elke infrastructuur aan hetzelfde tempo.

Een algemeen overzicht op de cofinanciering was niet voorhanden. Dit geeft nochtans een goed beeld op het draagvlak en de spillover effecten. Er was geen informatie over de maatschappelijke en of economische toegevoegde waarde in Vlaanderen. Een overzicht van de stand van zaken en een actueel overzicht van de samenstelling van de consortia leverde eveneens nuttige informatie.

2. Tot dusver was het Vlaams ESFRI-beleid niet ingebed in een structureel kader en verliepen de oproepen en de financiering op ad-hoc basis. Een gestructureerd Vlaams beleid (geënt op het herstructureringsdecreet) is nodig om de Vlaamse deelname aan ESFRI's op een beheersbare manier te regelen. Dit kader dient de kwaliteitsbewaking, die in het verleden hoog op de agenda stond, te bewaren en indien mogelijk nog te verbeteren.

In afwachting van een structureel kader is een overgangsperiode nodig. Daarom zal nog in 2016 door de Vlaamse regering beslist worden om een overgangsperiode in te lassen. Er wordt voorzien in een financiering van de lopende en reeds als wetenschappelijk "goed" geëvalueerde ESFRI's voor 2017 en 2018. Hierbij zorgen we ervoor dat continuïteit kan gegarandeerd worden.

De vragenlijst was ook hier een handig instrument als basis om samen met de onderzoekers een voorstel van financiering uit te werken. De bedoeling is om continuïteit te garanderen (2017-2018) teneinde een grondige evaluatie van ESFRI-projecten te kunnen voorbereiden en uit te voeren, om te komen tot een structureel financieringsplan vanaf 2019. Onder continuïteit wordt verstaan dat voor elke ESFRI nagegaan werd welke engagementen gehonoreerd dienen te worden in functie van eerder gemaakte afspraken in de Europese consortia. Het budget dat voor 2017 en 2018 samen wordt voorzien bedraagt 16,4 miljoen euro.

Ik honoreer hiermee het engagement dat ik nam in mijn beleidsbrief waar u naar refereert.

3. Alleen België kan formeel lid zijn van Pan-Europese infrastructuren. Vlaanderen is betrokken bij onderstaande infrastructuren.

België lid: ICOS, ESS, SHARE, DARIAH, ELIXIR, BBMRI

Lidmaatschap van België wordt voorbereid. De Europese structuur is zo goed als geïmplementeerd: INSTRUCT, ANAEE, LIFEWATCH, EMBRC

Europese Structuur nog in fase van voorbereiding en lidmaatschap van België wordt tegelijk onderzocht en voorbereid: EURO-BioImaging, ERINHA